

Kosare: Bible for 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Jude, Philemon, Philippians, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Philippians

Chapter 1

SEINYE PAULUS YA TIMOTIUS KA PEPA

¹Paulus ya Timotius ka pepa,Wene Ninoru mi ponti te pe mrairo nimre tau,namu nimre uhkwi pingka pe uro teta Wene Noru pepa ehh Filipi pe uro nimre teta ehh keka tukwati nimre teta kai: ²Wene Ai ni nuwo ma Wene Noru mi nuwo tuno nupupu pe re!Upu pa Paulus mi si tenire Wene Ai pe Filipi pe uro nimre ta.³Nu uhkwi seinye ma kuka Wene Ai ta ini-ini tuno te minye si. ⁴Na sire nire pe tunota namu,nu tunota si tariku re nire yoyomaku .

⁵Tarie wra krape tonisi timi kong Ai mi i seinye te wra pe keni pe te ini pe ria mineri mi ri tro. ⁶Nu ikai ka re minye tesi (Wene Noru)keni pe wra seinye te timika tuno kru pe,me tesi (Wene Noru)kai wrinetaka Wene Noru mi rie ini pe.⁷Mumai tre nenii nu mitre nenii re minye tunota tuno namu tari na uhkwi pe ka.Numa kung ru pe repe nu tuno pe timi pokro ehh Wene Noru mi i ami piakra ka,tuno ami wra kwrape pong nu ayo kru wene taikoumi nueo pe. ⁸Wene Ai si tuai na whra mi rekresi,nu tunota uhkwi pe re minye namu Wene Noru mi ikeri pe.⁹Mitesi na si renire:Ene kanara mi awi kata,ene uhkwi mi putang ka ke wrine taka ta; ¹⁰Eneme seinye mro ta seinye si kusare;tarie ene jei mi metika ta,whi numesi tekei weme Wene Noru mi ini mi kerie pe; ¹¹whi seinye temi timi rie Wene Noru mi nupupu sipa tetarie Wene Ai teku upiye pe kume mro wre.

Paulus mi timi re tumo usre nimesim pe Wene Noru mi i seinye temi ke wrinero.

¹²Na nue nipi,na uhkwi pe tuno tuai kata nu pe si kusare mi ka wene taikou mi i te mroro awi ka ta,¹³nimre mroma-mroma ehh numre awi mi repe ahh namu nimre kikai tuai nu kung rupe mi kang tesi Wene Noru ta kai.

¹⁴Wene nue papai tre i tuai nimre uhkwi pe ami piakra mime Wene Noru ta nu kung rupe mi re,ami tung ku trouro Wene Ai mi i tere tukwa tire angkuro kei ku.¹⁵Te tarie,nimre kakai mi ye Wene Noru mi i te timi ka tukwati tesi nue ta nukweti uhkwi ma kamime,ehh apu kikai jane si uhkwi metima/uhkwi seinye ma. ¹⁶Nimre jane ye uhkwi seinye mimi te tesi ikeri pe jane tuai nu mi kang tesi Wene noru mi i seinye tepa ro tro. ¹⁷Ehh jane ye uhkwi numesi ka mimete,tesi jane timi ka krupeni si jane taku,jang uhkwi mi metiku koskoka kemime jane nuta uhkwi nipipi ta kaika mime nu wisi wisi kung rupe mire si.¹⁸Tarie jaka si kupa?Tesi tarie kutate whi peku,ehh uhkwi pe unteima ehh uhkwi pe meti ma,Wene Noru mi i te timi mro sipe apo teta ye pi nu yoyomatere.Bai,ehh nume yoyo ma tari ku re,¹⁹Nu tuai ene si timi re nire ketine were Wene Noru mi uhkwi seinye mi,kusare mika nupe tesi me na nupupu keratire ta.²⁰Uhkwi na mi minye mrairo tesi nu me ki whra ma koko ka.Tetekai papresi,nu tungtete kai mro tarie we Ninoru,tesi tarie mineri si,ehh wame tariku,tariku ka wrini na jaka ru pe,naru nupupu repe ehh ke jane pe. ²¹Tarie nutasi,nupupu retesi Wene Noru ta ehh ke jane tesi jaka ma kai ro ka.²²Tari kwe,tar nu nupupu usre mite jaka rupe,tari si nume whra me kekre jaka maka.Me tarie,nume kutete mro,nu asi. ²³Nu ketipu kro taka tahu timi tesi me kutete mro.Nah uhkwi awi si nupupu mite manaka Wene Noru pe krutari,ah tesime seinye kotoka. ²⁴Tesi tarie,tunota me kama ka ehh nupupu tariku usre mite jaka rupe.²⁵Mite uhkwi meti sipa,nu tuai nume kere tuno ayu me kru uro namu ke wrine ro ene yoyomaku uhkwi putam pe.

²⁶Memume kai rie tunope,ene uhkwi seinye timi kare me awi kai ka Wene Noru mi wiru pe tesi nu pepa krape me kang ehh kamame kaye weni. ²⁷Te tarisi,nupupu seinye me useng wra seinye tepe Wene Noru mi i teta tarie nu me kerie tuno ayo use pong,ehh kokorie petari,nu me kere wiye tuno krape nupupu pe ku uro,ehh kwrape uhkwi pe ku,wene kru ka weni wene nupupu ta Wene Noru mi i seinye tepe.²⁸Tuno yapi tuno te iseri pe koto keke ani mumre nukweti nimre mi tuno te kakrupeni,teteswi nimesi jane ta,ehh tarisi nupupu,jupo tunota,tete whi si wene taikoi pepa. ²⁹Tarie Wene Noru pepa tunota nuwo temimi re turo tesi kemime taku kosko teneta,timi ka tomu usre nimesi pe wenesi teneta ka. ³⁰Te tarie tuno si timi mro mime kweri uhkwi pe tenini ku kai tuno ma nu pe timi ani,meneri tunosi timi kare upe nu naru mro uso rie.

Chapter 2

WENE NORU MI UHKWI RE MINYE NENI

¹Tetarie,wene uhkwi mi kamri ma ku Wene Noru mi mro pe,kanara pe wrine taka,uhkwi seinye pe kuka,kanara maku uro,ehh kanara makuka, ²keme wrine taka na uhkwi yoyomaku uhkwi krapepe ku,krape ikeri pekuka,nupunu krapepe kuka,krape rwa pe kuka.³Keke krupeni wra numrai-numrai si koto maku;ehh tarie uhkwi aso maku meka,uhkwi pe ene nue ta ikeri pemeka,ene yapi eneta ikeri timirekre tre nenikai. ⁴Terie ene yapi enetaku si kekere minye,ene nue tape tre nenii kai me re minye.⁵Tarie uhkwi seinye mite tunope mese kaje,Wene Noru pe timi kare treneni, ⁶Wene Noru tene Wene Ai mi i mo mru tari,eh Wene Noru tene koko mrairo Wene Ai mi imo mru tesi,tene ke ikne taka numanu tari kai prene. ⁷Upu pa si,Wene Noru tene te nupunu te mi kusare ma kai kosoko mrairo ehh tene ke ruarie mite kripe numanu tari kai prene. ⁸Wene Noru tene numanu tari timi prene,mite kripe timi re tukwa tire ro ke jane ke timi jane si tipe tini tire kang.⁹Mite i pe ye,wene taiko mi tene te wapre wene taiko tesi repe ehh tene ta mro awi te kro ami mineri numre awi tarekri seinye pe ehh mite kripe kaire numanu mi nupunu pe kairem ¹⁰tarie Wene Noru mi mro peku use jute nupupe uro te,mite kripe uro numanu te,ehh mite kri mbeitupa uro te. ¹¹Namu mite kripe numanu wa kemime Wene Noru si ikai ka.

¹²Tetarie,na nue nipi pa,tuno si woru watia pe timi uro tesi nutuno pe timire te wisiku kong,woru watia ku kai me uro nu tuno pe kai kosko repe-wra seinye me mro krupe apong tuno nupunu ta. ¹³Te tesi wene taikou mi ye wra tuno kepri pe timi rekre,Wene Ai mi timi minye ka wra kai kre po ehh te mro ta ka. ¹⁴Wra seinye te keme mro krupe apong i upupa keke pse supeni ¹⁵tuno me tarie whi numesi pe koko ro ka,wene taikou mi sra nipi tarie wra nime sipe koko uro keni sra mi kru pe ma whi numesi te timi mro kru pe kweri,tuno nupunu seinye temi satu pra tari me pu kro kang mite kri pe. ¹⁶Piakra tari me mrau wene taikou mi i nupunu uro te tarie wame Wene Noru mi rie ini pe,te nu whi ma ka uhwi seinye mare nu koto ma kosko re tukwa tire,tuno namu ke mime Wene Noru te.

¹⁷Te napunu teme ri pi tari mete wire takang tuno nupunu ponope,nu uhkwi seinye maka ehh yoyo mare tuno ayo kru. ¹⁸Teneni kai tuno,whi teneni kai,uhkwi seinye ma ehh yoyo ma wene kru tari uro.

Paulus mi sie tire Timotius ma Epafroditus.

¹⁹Wene Noru mi mro pe,Nu uhkwi ma ka me kwiti Timotius te sie taka tuno pe ehh nu uhkwi seinye ma ka tuno si use te i te wisi. ²⁰Nu kokosko mrairo kikai numre tene tari te,uhkwi meti pe kure minye tunosi seinye uro.

²¹Te,kikai janesi uhkwimpe janeta te wra uhkwi tekuka mime,Wene Noru mi te wra uhkwi te kai kosoko ka mime.

²²Tuno teneni tuai,Timotius te nupunu tete mire whi maka,tene nu ka kru pere tukwa tire Wene Noru me i te mite wra whi si numanu sra mi eh taikou ta wra rekre tari. ²³Tesi tarie,nu uhkwi pe ke mrairo name kwiti tene te kai sye taka nu tuai me kusare mika nu pe, ²⁴nu kere minye Wene Noru ta ehh nu jaka pe me kwiti kai rie tuno pe.

²⁵Me tarie,nu ke minye Epafroditus te sie taka tuno pe.Tene si na ningko,na nue kru pere tukwa tire kai,na nue wra kwrape kai,tene numre i suwi marie tuno ta ehh na wrate kai ri tene were rekre. ²⁶Tarie,tene ikeri ka tuno ta namu te uhkwi nipi kaka tuno ke uper tene rupu ma. ²⁷Tetimi si,i patene ma rupu riyo ke jane ta kre,Wene Ai mi ikeri kai kre tene ta tarie na uhkwi mi nipi kai koko ka kre. ²⁸Tarie tesi,nu kai ka minye tene te kai sye taka tuno ta tarie tuno me kamri ma kai kang me tenete kai ani si,ya na uhkwi nipi te asong kai. ²⁹Keme mu Epafroditus te Wene Ninoru mi ikeri pe yoyo maku seinye memu nimre tene tari te si. ³⁰Tene ma ke jane ta kre Wene Noru mi i pe;tene nupunu teka tesi tunosi nute timi tine were kru peni tenini kong.

Chapter 3

WENE NORU PE KU URO NAMU NUPUPU SI

¹Na nue nipi,yoyo maku me uro wene taikou pe.Nu koko mimpro na ikine pa timi krotireka mete nenikai kro tireka tunota teterie mite i me tuno nupupu tekai piakra ta. ²Uhkwia ma me use si nukweti ta,uhkwia ma kai me use numre nukweti ta,uhkwia ma me use nimre pou ka situ nimre, ³wene mitesi nimre pou ka situ tin nimre meti te,si ka niwa wene taikou mi uhkwia seinye rupe,upye pe ku mro wre we Ninoru teku,mite kri pe wra uhkwia awi si keke ka mime.⁴Nuh i,uhkwia ma kwe nuna jaka te me ke wapre mite kripe wra ka kripe teta.Kai nimre mi timi ka mime te jane pe i uhkwia,ma kai mite kripe wra uhkwia mi awi ka,weku na wra sima awi ka mro kri rie. ⁵Na jaka ki te tokrong ini wisi te mro kwrene rie ami te wisi pe na jaka kisi tawi si tokrong,nu pimro Israel jaka ka,na pimro si Benyamin sipe suane,Ibrani nimre Ibrani i tekairie sie.Iki ne i sipa si nu Farisi nimreka.⁶Numa na mpuh pe timi re,te nusi nimre re riyere nimre,i seinye tepe ikine pa te i pe,te nu kusare ma kaika i su kotoka. ⁷Tesi tepi,mi kusare-kusare ma ikine pate tema namu nutaku,mineri si ami whi kei ka Wene Noru ma rusi.⁸Nu ami koro minya namu te wra ma na tini mro kri rie tesi whi kei ka ka,nu ami Wene Noru te timi minye tesi whi ma nu wra seinye pe usre ehh nupupu jupo usre ta,tesi tarie namu te wra mana timi mro kririe ikine pa te ami mana mro pro ehh ami kie ka tarie nu ami Wene Noru teku mrairo uhkwia pe si. ⁹Nu na yapi napupu te Wene Noru pe timi ane mro si,na whi seinye tepe kong,tesi na uhkwia mi Wene Noru te timi minye pe kuka,ehh wene Taikou mi i seinye tepaku nu uhkwia putang ro minye. ¹⁰Nu ami Wene Noru te minye ehh tesi timi jane nupupu kai ka ruapre nu tre nenii kai tesi timi mro tumus usre ke jane nu teneni kai. ¹¹Tarie wame tipipa nu wake mro nupupu jupo seinye usre te ke kamini nimre te si pa.

KEME TARIE EHH KEME INI SIKRI RU NUNANA SEINYE TESI PA

¹²Tarie nupe tari nimre seinye kong ya,nupe tari na ru re wene ke mrai ro ta ma Wene Noru mi nute timi mro tre nenii kai. ¹³Na nue nipi pa,te nupe tari kene kosko minye mro ya.Me tarie,ume kwrake wra si me ke kre :Nu uhkwia keika tipi pa tesi na jeite metikuka na kukaku patimi kare tepe. ¹⁴Nume tariku ro na uhkwia minye kari mejaka ma mro,Wene Ai mi re wo kri seinye pe Wene Noru mi mro si pa.¹⁵Keme kweri wene ye uhkwia timi ra tire tarie teneni mese ro.Te tuno teneni kosko kamime si,Wene Ai mime ke mire pingka ku tunota. ¹⁶Te nenikai,tarie weni ke use si whi meti wenepe timi ka re tepe ku use ta.¹⁷Nue nipi pa,na timi re teneni me use seinye tari me ane mu kikai numre pe ja nupupu timi use tenenikai tuno nu pe timi ani. ¹⁸Tari rusi,anya nimre jan si uro si mrukri-mrukri ma uro Wene Noru ta.Tarie mite i si,tunota ma ke re wri sie ehh mineri si nu ami kai re wri sie kwi pi ma ku. ¹⁹Tarie ja mumai ta te nupupu si ami ke roka,ja Ai tari si ja ang te ku kauro,ja si ka uh si pre keprini si mi kutate-kute i ki whra taku.Ja uhkwia ka mime si mite kri pe teku.²⁰Tarie tesi,wene pi mro awi tesi wa me kri seinye pe uro,kusape wene me kamri ma Wene Noru te kare piwa,tesi te Wene Noru ikai ka. ²¹Tene me keri risare wene jaka wra ni me si timi ka kru peni tete te nupupu jupo tre nenika ta.Wene Noru te ponti pe ku ehh Wene Ninoru miku me ke pramro ro mi kusare-kusare teku tene ta.

Chapter 4

UHKWI PUTA I KWRAPE PE SIRE TA

¹Tarie,na nue nipi pa nu tuno ta ikeri ma ka,nuta yoyo tari maka piakra seinye me uro Wene Noru mi i seinye tepe. ²Nu tuno tau ta i uhkwi putang te sie Euodia ma Sintikhe seinye maka usre Wene Ai mi i seinye tepeku. ³Ehh,nu tuno ta sie,na nue nipi,keme tene wereng mete makasia ta te jane wra piakra ka kri peni nu ayo mite I te tukwa ti,jane Klemens ma ehh wene wra kwrape nimre kikai ayo,weme ja mro me nupupu jupo uro te warsu pe kroti re pong.⁴Yoyo ma ehh kamri ma ku me use Wene Noru mi I seinye tepe.Te nu tunota kai sie,yoyo ma me uro! ⁵Eni i uhkwi ikau te namu nimre tuai mese ka.Wene Noru ami suporu. ⁶Mi kusare te keke re nimpro mite kripe te.Mi kusare-kusare te tuno uhkwi pe ti si pe me niwa Wene Ai ta. ⁷Wene taikou mi nuwo seinye te,mite kripe numanu mi ka mimi tari te kong,temi me tuno uhkwi te ra tire proka Wene Noru mi uhkwi seinye tepe. ⁸Mumai ta,na nue nipi pa,namu metite,namu uhkwi putang peku sire,namu wra meti ka kru peni te,namu uhkwi putampe sire te,namu kru pi koto ka,namu keka kimi,namu makine risare,namu me upye pe keprini,tete namu me mime. ⁹Tuno kusare te ka use pra,kememu,keme upe,nu pe pe me ani,namu tekeme kru peni,tarie Wene Ai mi nuwo tuno nupupu pe pokrotakare.

Paulus uhkwi seinye maka Filipi nimre uhkwi putang ma uro teta

¹⁰Nu kamri maka Wene Noru pe mineri si,tetuno uhkwi nupe kai kang.Keni pepe ma uhkwi pe ma nuta kai timi mime ehh tuno ni wisi mi ami kei. ¹¹Te Nu tunota mi resie si nu pe mi kusare kei kosko ka,te nu nayapi kai re tukwa mi kusare pe nu me neni re. ¹²Nu tuai nu pe kei si me kusare teka ehh nupe tuai nu pe anya mi kusare mika.Namu mi kusare pe numa ke tukwa nu neni ku usre pe te,antu re halama re tesi kutari,nupupu mite tiusu anya ma uro hai ti usu kei ku uro. ¹³Te Nu miku sare wra nu me ke kre Wene Noru mi wiru pe nuta tuntu timi re turo tepe. ¹⁴Tuno nuta wi seinye kang nupe rwa nipi te tuno si kai kweri waping. ¹⁵Tuno ya pi pe tua,Filipi nimre,ma kenipe timi tukwa ti Wene Noru mi i te,rikri Makedonia te timi ka rie,nimre kei kro mi ane kromi tene were ¹⁶Ma rikri Tesalonika pe tuno ti usu te pipro kate takang tsi ami awi ka nutasi. ¹⁷Te tarie,nu ti usu ta kong ya ehh tete kosoko re wene ya,nu si woru teta kong yana timi re wene si tuno si nupupu seinye pe use ta Wene Ai mi i peku. ¹⁸Nu ke Mro tuno si timi kweni te awi ka,te awi kakata.Te Nu namu pra tuno si nuta timi piproka tu Epafroditus mi wipe.Te tuno si timi tu tesi krupika,ehh uhkwi,seinye ma ka,ehh wene taikou pe tari uhkwi seinye ma kai ka. ¹⁹Na Ai mime tuno ta me te nuwo tekai kro rekrek tuno nupupu pe kai,te tesi kure wine-wine ma nimre si Wene Noru mi mro sipa re tiro. ²⁰Wene Ai te ku mekaye keprini upye pe wisi-wisi jupo tari ku.Mumai ma ikai ka. ²¹Keme mro spre apo i seinye mite te nimre namu uhkwi pingka pe uro teta Wene Noru mi mro si pa.Ehh i seinye tuno ta kai nue nipi uhkwi kwrape pe use nu ayo temi kai takang i seinye te tuno ta. ²²Nimre uhkwi pingka pa uro nimre namu tuno ta i seinye te kai takang te jane si nimre puto awi Kaisar mi repe ka tukwati nimre. ²³Wene Noru mi nuwo me tuno nupupu pe ku re.Mumai ta.

2 Thessalonians

Chapter 1

I SEINYE TESALONIKE PE URO NIMRE TA

¹Paulus pe pa, ehh Silwanus pe pa, ehh Timotius pe pa, Tesalonike pe uro nimre te ta wene Taioku mi wi pa ru sipa, te Wene Ai, ehh wene Noru mi mro pa kai. ²Nuwo ma uhkwi seinye ma ene ta kai wene Taikou mi kai kro , wene Ai ikai ka, ehh wene Noru mi mro sipa kai.

⁴Tarie tarisi, wene yapi sipeni uhkwi seinye maku tuno si timi use te te anya nimre wene Taikou mi I ru pe use nimre kukaku pe tesi tuno si tupu nipi meti seinye use ehh uhkwi piakra pe ku timi use nimre wra nimesi mro kru pe kweri ehh rupu nimesi pe tunosi ke mro use kweri ehh te yee tuno te ru pe seinye use.

WA ME WENE TAIKOU MI RIE WENE TE RI PIPRO KA KREWITIRE PRO KA.

⁵Te mite si whi wene wa me wene Taikou mi rie pipro ka wa te krewitire seinye te woru pro ehh nimesi te woru kai pro ka, tuno wa meti kri seinye wene Taikou mi timi ka tre pe wa me kene use tesi tuno ma makine mro tomu use nimesi pe tuno uhkwi me wasa meti ku kaure.⁶Tarie kai, wa me wene Taikou mi wa upu pa me ke sumu usre nimre ma tuno te ma nimesi pe timi mro ini pong nimesi te whi pe ,⁷Tarie tuno uhkwi awi nipi tre Tesi kai makine ri tikekritire pro ka, ehh wene tai kai turo, ma wene Noru te timi mire sipeni kri seinye sipa tesi te Wene Taikou Tesi kai nisra nipi ma tari kweri awianya tari,⁸Sa pru ru pe timi rene, upu pa kai mro ta tesi nimre wene Taikou te uhkwi pe kosko ka mime ehh Te I meti wene Noru mi timi weriye te meti kosko use , tesi te wene Noru ikaka.⁹Jane wa me ke tomu use wene Taikou mi wa kri nimesi pe mro pro kara tariku, wa sioo kri pro wene Taikou mi kukaku sipa ehh Te nupunu mi kereh te suporu pe koko pro ¹⁰Tesi timi rie te mro te upye pe mro wre ta nimre nupunu pingka pe use te nimre jansi ehh Te mro te ku ka upri ni ta nimre Tene te timi mime te jansi– te whi wene si mi usre mi te tuno pe me ke mime.¹¹Tesi tariye, wene ini-ini tuno ta si tariku ka ye niwa, yaa Tarie wene Taikou mi tuno te timi woo mrerie ehh tuno si uhkwi ka mime seinye te te ehh wra uhkwi piakra pe te te tesi te Te ponti pe ku kai mro kru pe kweri,¹²Tarie wene Noru mi mro tariku kayee uprini tuno nupunu pe ku, ehh tarie tuno si Te nupunu pe ku use, wene Taikou mi nuwo meti ku ehh wene Noru mi te Nuwo meti ku use.

Chapter 2

NIMRE NUKWATI WA ME KERIE

¹Mineri, wa wene Noru mi ini wisi mi kerie, Wene Noru wa ikaika rie, wa me Wene te ri pipro ka Tene ayoo kru use, wene tuno pe sipeni, nue nipi, ²Tarie tuno me uhkwi nahana keke kripeni tuno uhkwi pe ehh ki sru keke kripeni wene Noru mi rie te ini wisi te te upe si, me uhkwi seinye mi ri sye hawaii i suwi te te te takang hawaii warstu te kro tire takang tuno si me tari mime tespi wene pepa.³Iseri pe kuku keke antaka nimre kai mi ene te keke ri pumane. Tarie, te ini wisi si kene koko rie wa me numanu mi wene Noru te kene kosko rine kang pe ehh nimre nukweti te mi kene kosko rie pe, ate te si ke ka mini sikri wi mrairo re numanu sra tene si tespi ja ta, ⁴Ma tung kre si te mro te wapre jaa te nue nipi te ta nu nimre awi yaa nu ku re yee tarie numanu mi na mro te ku mese ka uprini; tene wa me keri mro keka sikeni sing pe maah wene si Wene Taikou ta timi ka niwa te ma pe kai ehh me te jaka te kai mire wene Taikou tari kai.⁵Kosko ka mime yee nu ma tuno pe naru re pe, nu ma tuno ta ma kere sye mite i te? ⁶Mineri, tuno tuai tene te kusare mi mrairo ehh keni mite wisi pe, tene te me nipepe me ke wrine kang te whi wra nimesi tre.

⁸Wa tarie, nimre nukweti te nipepe ke mire ka. me tarie, Wene Noru mi tene te wa me ke wre ka Te I oporu ipape ehh wa me Tesi riye pe jaa te kiri mro sa pe were.⁹Te nimre nukweti mi kerie pe si te wra si mite kri pe jaa mi wra tre neni, te wra pe si wa me whi anya mro po rie, keni te whi-whi me ke mro po rie, wra numru-numru me ke mro po rie;¹⁰Wa namu te i numru re pumene te i pe wa te mro si apro numanu ta kro nimre mi koruko kre te jaa mi numru i ta tespi me nupupu jupo me ke use.¹²Tarie Jane te wa namu ke krewitire, tespi nimre kosko ka mime nimre I seinye te ta ehh jang uhkwi pesi wra nimesi te te ku ka mime jaa mi te wra nimesi te ta ku.

TUNO TE WENE TAIKOU MI MAKINE SYE KA WA ME NUPUPU JUPO USE TA.

¹³nue nipi pa wene Taikou mi kanara ma, wene tuno ta wisi-wisi si tariku ka niwa Wene Taikou pe. Tarie, Wene Taikou mi tuno te makine sye ka nupupu jupo tre pe use ta ehh tespi te Uhkwi seinye pepa ehh tuno uhkwi piakra mite I seinye te te timi mra tre sipa. ¹⁴Te ta yee wene Taikou mi tuno te woo mre rie wene Noru mi I seinye tre sipa I wene si mi ka tukwati tre sipa woo mre rie tarie tuno me wene Noru mi nupupu jeei pingka kere te te ke mu ta, tespi te ikaika Wene Noru. ¹⁵Tarie, Na nue nipi pa, piakra seinye me teri ehh kama me mrau I seinye wene si makine timi tukwati tuno ta, wene si i pe timi ka sipeni ehh warstu pe timi ka kro ting te te seinye tarie me mrau. ¹⁶Mineri, tarie wene Noru , wene Noru ikaika, me Te yappi ehh wene Taikou, mi wene ta kanara makine timi kre ehh wene ta Uhkwi seinye te timi kro karan tariku ehh uhkwi pe keka mime seinye ku Te nuwo sipa, ¹⁷Uhkwi assong ta ehh tuno uhkwi putang pro ta namu mi kusare-kusare wra pe ku ehh i meti ka sipeni teta.

Chapter 3

PAULUS MI SYE TESALONIKA PE URO NIMRE TA SI TE MESE KAYE NIWA WENE TAIKOU PE.

¹Mumai ta tre yee, na nue nipi pa, wene ta si te kama me kaye niwa, tarie mi te I me awi seinye tukriero ta kwiti ehh wene Noru Te mro te ku kaye uprini ta, tre neni kai tuno pe timi ka tari, ²Tarie wene te me nimre nukweti mi wiru sipa ke ra tire ta tarie mite kri pe nimre namu si uhkwi puta ehh uhwki seinye pe ku kosko use. ³Te tari kwe, wene Noru si ini wisi wene ta tariku re usre. Tene me tuno te uhkwi piakra kai pro ehh tuno te me Te sukwei tikoru pe kai pro ka numesi rukweti te pe pa. ⁴Wene uhkwi pe piakra ku mrau wene Noru mi mro pe ku tuno ta ehh tesi te tuno makine mro kru pe kweri ehh wa me tariku mro kru pe apong I seinye ma wene si makine timi tukwating pong tre I seinye te te. ⁵Tarie wene Noru mi tuno uhkwi te meti kai mra taka wene Taikou mi kanara pe ehh wene Noru mi wene Noru mi timi mro tomu usre rie tre meti me use.

WRA KRUPENG TE UHKWI PE KU ME SIRE.

⁶Na nue nipi pa, mineri wene tuno ta sipeni, wene Noru mi mro pe, wene Noru ikaika, tarie tuno me wra koruko ka krupeng te nimre mi tipi si keke ini ehh I seinye wene si tuno ta ma makine timi tukwati tre neni kosko uro tesi keke poro ini. ⁷Tuno yappi pe tuai kutari pa wene pe te te use mi ta te tarie wene si koruko-koruko si kosko ka kri peni wene ma kru use pe si. ⁸Wene pe tari kosko ka nine nimre kai mi kenere te te kene kosko kweni pe si. Upu pa si, wene ke kaye weni ehh wra awi ke mro krupe kweri ini pe ehh kisu pe tarie wene me tuno ta uhwki niyauu ta ku koko pong tuno taku. ⁹Tarie tariku wene pe tari wene wra kei ku, tesi wene wene nupunu te kai mire pong tuno ta tarie tuno te meti ku poro ini ta. ¹⁰Wene naru tuno ayoo uro pe tari, wene tuno ta mi te i keka sipeni tuno ta: " nimre wra koruko kro mi rekre, ta te nimre si keke ni." ¹¹Tarie, wene ke upe tuno pe nimre kai wra koruko ma ka kripeni, wra kuro ka kripeni, jane si uro si mite kri wra whi kei te te ku mro kru pe apong. ¹²Nimre tari tesi wene me i pe me ke sipre pong wene Noru mi mro pe tene me tarie wra me ke ke mro kriapro wangkai seinyeku ehh te yappi te wipe te wra pe te pe kai re pra ne. ¹³Tuno si tarie, na nue nipi pa, ikau si keke pro seinye te whi wra te te mro krupe apong ta si. ¹⁴Kai nimre mi kosko poro rie wene si mite warsu pe mikro tire kang tre I neni si, wri tipi me soroh ka yaa nimre tuai kang ta ehh tate nimre ayoo si i keke ka wri sipeni tene ayoo tarie kihwra mese ka. ¹⁵Tarie, tene te si rukweti nimre taripasi keke krupeni, keme sye ene nue ta te ne pe tari ene nue kai.

MUMAI TA TE I

¹⁶Wene Noru mi Nuwo tuno ta uhkwi kwrape te ku me kere turo ini-ini tariku ehh seinye pe ehh nimesi pe. Wene Noru tuno nupunu pe ku me ke use. ¹⁷Nu, Paulus, mite I suwi te na yappi na wipe kai kro ro ka te na wi noru ikai ka. Na tari kro tire ka yaa. Wene Noru mi ¹⁸Nuwo, Wene Noru ikai ka, me tuno nupunu pe ku use ini-ini kisu tariku re tuno nupunu pe ku.

2 Timothy

Chapter 1

SUWI SEINYE TIMOTIUS TA

¹Paulus pepa, wene Noru mi ponti wi mrairo nimre tene te wene Taikou mi makine pre were ka te wra seinye pe nupunu jupo wene Noru mi makine ka wene Noru Te mro sipa. ²Timoitus ta, na sra na ikeri ma. Nuwo seinye ma, ikeri ma kuka, ehh kwrape uhkwi seinye pe wene Ai mi timi re turo, ehh wene noru mi mro pepa.

**UHKWI PUTA I TE SYE KA TARIE WENE NORU MI I TE TARI KU MEMRO TUKWATI APO NUMRE
ANYA TA**

³Nu wisi-wisi wene Ai ta uhkwi pe tari ku re minye, nu Te I te timi re tukwatire uhkwi wasa pe ku ehh uhkwi meti pe ku ma na kou kara mi timi mro tukwati kweri te neni mro tukwatire rie nu, nu tuno ta uhkwi pe kere minye si te kai re nire wene Taikou ta ini-ini kisu-kisu tariku. ⁴ehh nu kero minye pe tuno kwimpi mi timi wakre, tesi na uhkwi pe si tuno te kama ane ta rekrek tariye nah uhkwi asong ka ta ehh yoyo ma kuka ta. ⁵nu uhkwi puta i tari kero minye, tesi tuno si uhkwi piakra pe ehh uhkwi meti pe ku timi usre pepa ka, te whi pa si ene si ene nie apu pe timi usre ane mro, Lois, ma ene na, Eunike, te neni nupunu seinye te me ene si kai mrairo. ⁶Te mite i pe ye, nu uhkwi puta i te sye ene ta tari ku me mro kri apro wene Ai mi Nuwo awi tepe nama ene ta si pe timi nire sye ka pe Wene Noru ta ene te makine tine were. ⁷Tarie, Wene Ai mi wene ta nupunu hu ka kripe tete kosko re turo, tesi nupunu uhkwi piakra pe ku sire, ehh ikeri ma ku, ehh wene nupunu seinye ka siki te nupunu te ku re turo. ⁸Tarie, kiwhra si keke krupeni wene Wene Noru mi I seinye tete mro upe sipe apo pe ehh na nupunu rouro pe senye te whi keme mro sipe apo kai nimre ta, nu te kung rupe timi kang tesi Te I seinye pepa ye nu te te mro ini kang kung ru pe. Tesi tarie, wene Ai mi ponti pe na tipi me poro kweri wene wa ke mro tomu usre apo nimesi nang kei tepe tesi wene Noru mi I seinye wra tete mro krupe apong ta ku. ⁹Tesi ye wene te kai mro pro nupunu pingka meti tre pe, tesi tarie wene wra seinye pe kong, Tesi te whi seinye pe ehh Te ikeri awi pe ku wene ta timi kro wene Noru mi mro sipa mite kri awi tari kene kosko sisine ka pe te wisi sye ka wene numanu ta. ¹⁰miner, mite I mi ikai ka makine skowre tesi Wene Noru mi mite kripe timi riye si nupunu jupo uro tete mro weriye ke ka mini mite kripe tesi ke ine meire nupunu jupa te kuka I seinye wene si mika upe tesipa. ¹¹Te mite I pe ye, Wene Noru mi nu te kai mro ke mro tukwatire apro ta namu pamri-mapri nimre ta mite kripe ¹²Te tarie, nu mi re tumno usre mineri. apu, nu kiwhra kosko rekrek nu tuai nu uhkwi pe si kro tere minye nu tarie kere minye Wene Noru Tene nu te te wi tikoru pe kuka re te wra seinye te na mi mro kri apo pe tariku Tesi riye ini ami tispu karo. ¹³Keme mrairo I whi meti tete ku ene nu pe timi wie pra te uhkwi piakra pe ku ehh ikeri pe ku wene Noru mi I pepa. ¹⁴Uhkwi seinye mi wene nupunu pe re, tete piakra me mrau tuno nupunu pe. ¹⁵Tuno tuai whi pa nimre namu Asia pe timi uro nu te mana makine kai ini na i tipi meti kai kosko kawre, jang krupe tesi Figelus ma Hermogenes. ¹⁶Tarie, Wene Taikou mi Te nuwo ma ikerima te te turo numre namu Onesiforus ta te tenesi na uhkwi te ri wrine taka rekrek tarie nu uhkwi asong kai ka rekrek ehh tene pe tari kiwhra kosko ka kre nu te nimre nukwati mi kung ru pe mi ka. ¹⁷Upu pa si, Roma pe ro tro, tene uhkwi seinye ma nu te mro wene riye ate nu te keri ane. ¹⁸Tarie Wene Noru mi te ponti pe tene kai tine were riye tene keri ane mro Wene Noru mi ikeri awi te te te ini pe kai, tuno tuai ke ka upe wene Noru mi nuta wra te timi kro Efesus pe.

Chapter 2

**KAMA ME MRO KRI APRO WENE NORU MI WRA PE EHH TE ENE NIMESI PE KERE TOMU USRE
KWE KAMA ME MRAIRO**

¹Tesi tarie, na sra, nupunu tu piakra me usre wene Noru mi Nuwo pe. ²Namu mikusare-kusare i ene nu pe timi wipra anya numre kukaku pe, te te keme sye pro nimre yee watia ka upe mi nimre ta me sye ka, ehh Jane tate nimre si me ke mro tukwati apo anya nimre te. ³Keme mro tomu apro wene Noru mi wra seinye te tipi te ene ami Te sra ikai ka tari makine ka. ⁴Mite krip pe nimre ansu panya mi wra ka krupeni tari me re ja wra si nune pa si koko ka te nipe mro krupe apo te tarie ja poto awi pe tarie Jane ta uhkwi seinye pe pro. ⁵Tari pe ku kai nimre bura jei mro wesre apro nimre te Jane jei tesi te whi meti mro wesre apo nahana ku si koko wesing te nahana ku wesing si Jane upu pa mikusare-kusare koko mu tari namu jei tesi te whi meti ku mro wesing apo. ⁶Mite kri pe nimre ti wra rekrekre nimre te wra awi kama mro kri apro ti nih tesi ti mi re wrie te wa jaka pro pe te te yapi kai re wemine. ⁷Keme minye na i ene ta mi re wa sye tete me wene Noru mi ene uhkwi me ke wrine ta ka tarie ene me ke ro minye. ⁸Keme re minye wene Noru te ne makine ruwa pre keka mini nimre kru sipa, makine nimre Daud tesi te kou karan, tre nenii na timi tukwatire wene Noru mi I seinye te te, ⁹te tre pe yee nu nimesi pe mi re tomu usre ehh kung ru pe kai mro ni kang rukweti nimre tari, tarikwe wene Taikou mi I seinye mite si kung ru pe si koko mro ini kang ¹⁰Tarie tesi, nu ke usre na nupunu pe mi kusare-kusare whi pe ku tesi nimre ye wene Taikou mi makine timi pra te nisra tari timi pro ka teta kai tarie ja ne wame nupunu jupo wa wene Noru mi timi werie te ru pe kai sire ta. ¹¹Mite i si ikai, " wene Tene ayo kru mine, te wene wa me Tene ayo nupunu kru kai iro. ¹²Tarie wene ikai ka mrau, wene pe tarie wame ke sire poto poto tarie Tene ayo kru kri seinye te pe. apu wene Tene te ke pri sipeni, tesi Tene pe tarie wame wene te kai pri sye. ¹³wene watia pono pe kosko uro, Tene si Wene ta watia si tarie ku kare, tarie Tene si te yapi te nupunu te si koko pri sye wene numanu ta."

NIMRE KE KA TUWATIN NIMRE WENE TAIKOU MI UHKWI SEINYE MA KU PRO RE

¹⁴Jane ta uhkwi puta i mite te keme re sye. Jane ta keme re wrine sye wene Noru mi kukaku sipa tarie Jane me upu-upu i koko ka rinti sipeni mite kri pe i te ku, tarie tesi whi kei ehh tesi wene uhkwi pingka te kei pro. ¹⁵Seinye te whi si keme mrau ene nupunu pe wene Taikou mi kukaku sipa kiwhra ma si keke re kri whi seinye te wra pe si, te makine ka tukwati whi wra seinye te pe te te, tarie i ka wri sipeni meti ku te tarie ene nue seinye minye ta. ¹⁶Te Tarie, numru i si sioo kri me ka ta tesi keke re sye tate numru i si wene numanu uhkwi meti koko ka mime. ¹⁷Ja numru i tate ke tukrie ro penyeki numesi gangren tarie ka. Te tre Jane si Himeneus me tro ye Filetus, ¹⁸Tarie tesi wene Noru mi I meti kosko ka wre, Jane tarie ka sipeni kekamini nimre si nupunu makine uro yaa. Jane nue kai mi uhkwi piakra ehh uhkwi meti Wene Noru te tim ka ¹⁹Tarie pite ka kwe, Wene Taikou mi whi meti timi mire pro ka tesi me tarie ku kare mite whi pe: Wene Taikou ke re kri usre kro mi re te sra tarie si" ehh kro nimre mi re sye Wene Noru si ikai ka yaa tesi mite kri pe wra nimesi nukwati uhkwi tate si ami mana. " ²⁰Awi te mah ru pe te teme ti si naka emas pe ku kosko kwene kang tesi ti ka pa ehh kri poto kri pe pa kai kwene kang, kai si whi seinye teta kwene kang, ehh kai si whi nimesi teta kai kwinti pong ma tesi. ²¹Tarie tesi , kro nimre mi nupunu wasa pe kure tesi me ma prin ti ta rai me ke trouro re meti ku ehh tarie te nimre te nupunu te woru kari kang, whi seinye tre pe Wene Noru mro sipa ehh tate nimre si me ke re whi seinye te wra pe. ²²Sioo me ka mite kripe kamri nimesi te te sra kopu keni naru ka wri ta te mi timika mime kri pe tesi mana me ka ehh seinye te whi te te ku me mrau, uhkwi kamri piakra pe kure, ehh nue ta ikeri ma ku re ehh uhkwi kwhrake pe ku re kikai nimre ayo nimre wene Taikou mi mro te ku ka uhprini nimre ayo. ²³I keka rinti sipe tate pe si nane usre tarie te i nimesi si nimre mi ang sa te ku ka pre teme kru pe re pro rie. ²⁴Nimre wene Taikou mi wra pe ka kri peni nimre si pro si koko ka rie, Jane tate si uhkwi kwhrake pe ku uro kikai nimre ayoo, meti ku ka tukwati, ehh ting seinye ku usre, ²⁵Ehh te nue te ane mro sye uhkwi meti pe ku. Tarie wene Taikou mi nuwo te kai re turo ehh ja nupunu pe uhkwi te ra tire pro meti kuka mime ta Wene Taikou mi te te ke mime ta ²⁶Tarie Jane me ke ne mime ta ehh ja mi te wra nimesi te mana pong ta, ma ja mi te wra pe timi uro timi mro kru pe kweri whi nimesi te mana takang.

Chapter 3

NUMANU MI WRA WAME KRI NIMESI KARO PE

¹Keme mro usre ria mumai ta te wisi pe, wisi -wisi numesi te me kerie. ²Tarie, numanu me te ansi te nupunu uhkwi te te ku re minye, ti usu uhkwi te ku ka mime, i te ang pe ku mro si apro, te jaga te ku mro apre, nue mro nahana ko sye ka, nimre awi i kai koko kang upe, upu pa i seinye koko sye, uhkwi wasa ke ku uro, ³Nue ta ikeri kei, i seinye koko wri sye, nue mi ki i kai re sye, te nupunu koko sikie, mrukring ku re, uhkwi seinye te ta kei, ⁴Uhkwi metio te kei, wra nahana ku rekrek, tene ta te ansi te ku re wene, jan uhkwi nimesi te tipi ku ka seri wene Ai ta uhkwi pe si kosko ka mime, ⁵Iseri pe ane si nimre nupunu wasa ku re apu apu tesi wene Ai mi ponti wipe koskore. Tari te nimre si sioo kri me ka te ne ayo kru keke uro. ⁶Tarie, ja kru pe tipe nukweti nimre ke pu tire ka ure ja wra si Wene Taikou mi sra nipi ehh makasia -makasia te jane ta wra nipi te karo sipe pong ehh jane ta whi-whi nimesi ja ja te mro krupe apong kamri nimesi pe ku uro. ⁷Makasia -makasia taripa tesi keka kri usre sipeni, apu jane seinye tete ne ani si kei ka. ⁸Tre nen Yanes ya Yambres ka ma Musa mi i te pe pesen sye, tari pe ku kai nimre -nimre mi te seinye tete mana kang. Ja uhkwi nimesi makine pro ja uhkwi piakra wasa te pe ami kei ehh seinye te I pe koko usre somono ane. ⁹Tarie tarisi, jane sioo kri ka si koko mime ja uhkwi mi supung pro ehh uhkwi putang kei pro ta te nimre ja whi wame nipte pro anya nimre mi iseri pe, nimre tau ju te teneni kai.

PAULUS MI UHKWI PUTA I TE SYE KA TIMOTIUS TA

¹⁰Tarie, tuno na timi re tukwatire te meti makine sire, na nupunu usre te meti, na uhkwi minye ro te metiku, na uhkwi piakra te metiku, na ting seinye rourou te metiku, na ikeri metiku, ehh na watia metiku, ¹¹whi nimesi na timi tomuno usre Antioquia pe, Ikonium pe, ehh Listra pe. Nu ke usre nimesi nang kei tre pe, apu Wene Noru mi nu te kai tine were. ¹²Ikai yaa, nimre namu mite kri pe uhkwi pe Wene Noru te ku mrairo Te I seinye te te ehh nupunu wasa ku useng te wame nime si ke tomu usre tesi mi te kri pe ja mi wra, ¹³Apu nimre nukweti wra numesi ka krupeni nue ta numru ka pumeni te whi wame nimesi ka pro, ja uhkwi supung pro ehh tre whi nimesi te kai mro mireti apong nimre kai ta ¹⁴Tuno ta si, keme mro krupe apong tuno si timi use mi pe ehh ikai ta timi mime tesi tuno tuai tuno kro pepa kai use mi, ¹⁵Tuno ma nune pe warsu te makine use pra ehh makine mime nupunu jupo uro te ta wene Noru mi mro sipa. ¹⁶Namu warsu wene Taikou mi I seinye te timi kro tire kang wene Taikou tesi Te nupunu ipa pe makine pio uro ka tesi whi ma, wene numanu te ke tukwaka ta, ehh wene wra whi nimesi tete nepe ka ke risare meire ta, ehh wene nupunu te meti pa kai pro ta, ehh wene te namu ke tukwatire Te I seinye ru pe ku. ¹⁷Te tarie, wene numanu mite si We Taikou mi uhkwi putang pe ku uro, wene te kai mire pro sikri wra whi seinye tre pe.

Chapter 4

¹Ikai Tesi wa me kai rie te ma, ehh Te kri seinye te ma , nu ikai ka sye, ehh tuno ta kai sye ta ka wene Taikou mi kukaku sipa ehh wene Noru mi me kai rie wene te ri pipro ka kwrape krewi tire nupupu naru uro nimre ma ehh ke kamini nimre ma: ²Keme tukwati re Wene Taikou mi I mite te, keme trouro seinye te wisi pe ehh nimesi te wisi pe; i pe me pra kri, uhkwi putang i pe keme sye rekri, jane te keme siee mroro uhkwi ting te pe ku ehh keme re tukwatire Jane te. ³Tarie, wa me kerie wisi nimre anya kai koko ka upe woru pe Wene Taikou mi I mite te. Upu pa si, ja woru pe seinye ku ka upe ta, jane wa me ke ka tukwati nimre te mro kweri pong ja uhkwi pe ku Jane ta jang ang pe ku. ⁴Jane wa me ja woru kai koko kang upe I seinye te te ehh Jane woru pe na masi me ja i -ja i numanu mi timi ka ra sipeni tete ku ka upe ja woru pe si. ⁵Tarie tuno si, uhkwi ma-uhkwi ma ku me uro namu mi kusare wra pe ku, kama me uro ehh meti me sire wa wisi nimesi mi rie te wisi pe, ⁶Tarie, nu te mbie tari makine wi taka upu pa na nupupu te makine kro ehh na ke Jane ro te wisi ami suporu ka ro. ⁷nu makine rie wesre seinye te wra whi pe; nu jein seinye te wra pe makine wesre ka; nu na uhkwi piakra pe ku usre. ⁸Mineri, na poto wang seinye te I wra pe te nu ta makine ka wene Taikou mi nu ta. Te ini pe, Wene Noru, uhkwi meti, wa me nu ta ke kro, te pe nu ta ku kong, anya nimre ta kai uhkwi pe te si kerie te te timi ka piwa te Jane ta kai wa me ke turo poto wang seinye te te.

I SUWI PAULUS PEPA TIMOTIUS TA

⁹Kama me kewri mare nu pe ¹⁰Mre Demas mi nu te mana ka ro , te si tene mite kri pe te wra uhkwi te te ku re minye rusi makine pa ro Tesalonika pe. Krekes pe tari makine pa ro Galatia pe ehh Titus Dalmatia pe ro. ¹¹Lukas mi ku usre nu pe si. Komro ane Markus te ehh kamka ri te ne ka te te nesi sra kru pi ka na pa re usre si me nen re tukwatire mite I te nu ka. ¹²Nu Tikhikus te pre were ro Efesus pe. ¹³Tuno me ke kweri pe you, na mbepi puta awi jupu na mre Karpus pe timi ka rie Troas pe ehh te ma na warsu, ikine pa I te timi kro tire ka. ¹⁴Alexander, besi wra rekrek nimre, te tene nu te rukie ka. wene Taikou wa me tene ta nimesi pe me ke ka upupa whi nimesi pe nu ta timi kre tesi. ¹⁵Tuno uhkwi ma me uro tene ta tarie tenesi nimre kere rinti sye I seinye wene si mi ka tukwati te ta si. ¹⁶Nimre ma nu pe timi teri i pa tre, te te wisi si nimre kai si nu pe kosko teri te nu ma mana kai ini. tarie tarie te whi si Jane pe kai ke ke ka. ¹⁷Yaa te wisi ma Wene Noru mi na kreme pa trouro na uhkwi te Tesi piakra kai ka tarie te i kai mro sipe apong na mro sipa , tarie namu nimre Yahudi nimre kong kikai nimre ke upe. Te tarie, nu te singa mi uporu si pa kai mra takang. ¹⁸Wene Noru mi nute ke tine were nimesi te wra whi sipa nu te me ke mro ro kri seinye te pe pa karang tarie ku re ta. Wene Noru Tene ta ku upye me ku me mro wre wisi-wisi karang tarie ku. ikaika.

¹⁹Keme ine sipe ni na i mite te Priskila yaa Akwila ka ta, ehh nimre namu Onesiforus mi ma pe timi uro te ta pe tarie keme ine sipeni. ²⁰Eratus si me kake usre Korintus pe, ehh Trofimus rupu me re ruyo yee na te ka rie Miletus pe. ²¹Kama me rie mare ni re ire wisi mi kene kosko rie pe. Ebulus, Pudes, Linus, Klaudia , ehh nimre uhkwi putang pe uro nimre ene ta i suwi te kai takang. ²²Wene Noru mi me ene nupupu pe re. Te Nuwo awi te ene nupupu pe me kai re.

Titus

Chapter 1

I SEINYE TITUS TA

¹Paulus pepa , wene Taikou mi ponti wi mrairo numre ehh wene noru mi wra tipi pororo nimre, tene te wene Noru mi makine sye prewerekira nimre -nimre uhkwi putam pe use tete tukwa tire ta tarie numre namu mite kripe uhkwi pingka ma ku uro ta ²Tarie Jane me nupupu jupo uro te wra teku mu ta , ma wene Taikou mi timi sye kh te wene Noru mi mro sipa kri ma nupu ma kene kosoko sisintire ka pe wene Taikou mi, tesi numru ta kosoko sye ka wene numanu ta. ³Wame te ini wisi pe , Te I seinye tete pikine mire ka wene numanu ta, nu Paulus pepa wene Taikou mi timi sye neniku , wene Noru mi mro sipa. ⁴Titus ta sye ka I, na sra ikai ka wene kwrape uhkwi

piakrape ehh kwrape uhkwi seinye pe ku use. Wene Taikou mi nuwo ehh wene Noru mi nuwo wene nupupu pe ku re ta.

TITUS MI NIMRE I TUKWATI NIMRE TETE KWRENTIRE MA PRE PRO KA KRETA PE

⁵Te mite i pe ye na pi ene te mana te karie kreta pe, tesi taria ene tipe usre si nimre I tukwati numre te te me kwrentire mapi proka mapri -mapri awi kari pe, na ma ene ta timi sye taka tre nenii me kri.⁶Namu tesi nimre wra nimesi ka krupeni nimre si keke mapi, nimre kopu jumu kwrape teteku, ja sra pape tari wene Noru te ku mese mime Wene Noru si ikai ka ehh ja mro nimesi ma tesi keke mapre. ⁷Ehh tarie nimre I ka tukwati nimre si wra numesi ka krupeni numre kong jane si uhkwi wasa pe ku uro nimre teteku me mapre, wene Ai mi wra seinye pe ka tukwati ta, nimre te jaka te wapi kre tate kong, nimre nukweti kwiti koko ka tate kong, mie re mine nimre te kong, pro karie nimre te kong , ehh kipu uro te nimre kong ehh ja ansi teku ka mime te nimre kong .⁸Wene Ai mi wra pe ka kripeni nimre jane si, nue ta ki ung ku kro kre te ku, uhkwi pe si seinye te wra te ku re minye, uhkwi puta pe ku uro tete, uhkwi ru meti ku uro numre teku,uhkwi pengka pe ku uro nimre teku kai, ehh nimre te jaka te kere sikiem nemre tesi seinye ⁹Nimre tate wra pe terie nimre si ja uhkhi pe i meti tete ku ka mime sipeni, janeta ma makine timi tukwati re po teneniku ka ure, tarie jane uhkwi putang i meti ku ka sipeni seinye te i peku i pe ke sye pra nimre ye ke ka pisen sipeni nimre ta.¹⁰Tetarie, anya nimre mi keka pinse sipeni, nimru i ka sipe ni, ehh nimru ka pumeni nue ta, janesi nimre nue pou ka ro situting nimre mi karo wre. ¹¹Tate nimre si ja uporu keme tumukwene po ka te jane ja nue nipi te ye sing-sing ku ka krupeni ehh wra numesi tete karo sipe tukwati, teme tari tesime kiwhra i tete kai mro weri.¹²Kwrape kikai jane pepa, tesi ma ikene nimre tari re jane ta kai, tari sye, " Kreta nimre numru ka pumeni nimre mi uro, api pe te nimesi re mi uro tari rukweti ku uro, ansi awi kanine numre kwe wra ka krupe si koruko." ¹³Mitesi ikai ya. te tarie, jane te i piakra pe me sipeni masi ja uhkwi pe meti seinye mese mime uhkwi piakra pe ku.¹⁴Ja i nimesi -nimesi yahudi nimre mi tesi awi keke ka mime uhkwi pe si nimre i timi sie wakre kre te ampe ku tesi wene Noru mi I seinye tre sipa ko.¹⁵Nimre uhkwi pingka pe te, namu jane ta tesi pingka ku ka . nimre ye wra Numesi pe uro ehh kosko ka mime te, kwrape kai meti kosko ka uhkwi ka mime pa te ehh ja uhkwi ru pe seinye te kei pro te janesi ni ¹⁶nimre uhkwi pingka pe te, namu jane ta tesi pingka ku ka . nimre ye wra numesi pe uro ehh kosko ka mime te, kwrape kai meti kosko ka uhkwi ka mime pa te ehh ja uhkwi ru pe seinye te kei pro te janesi nimesi. Jane uporu pe si keka sipeni wene Ai si wene tuai yaa, tari kwe ja wra pe ehh ja nupupu pesi wene Ai te ke rine kang. Jane tatesi kimi ka krupeni, kosko ka upe, koko kru peni ma wra seinye tesi.

Chapter 2

I SEINYE TETE KU ME KA TUKWATI

¹Tesi me tarie, tuno, I seinye tete ku me ka tukwati uhkwi pingka peku. ²numre awi tari re tesi te jaka temese re sikwie, uhkwi puta kure, ehh te nupupu kru kari mese re, ehh te uhkwi puta pe meti ku mese re, ikeri pono pe ku re, ehh wene Noru mi I teku mrairo.³Tarie, makasia awi pa uro pe tari ja wra whi meti ku mese uro ni sra kru pe seinye ku mese uro, ehh jane si tate ko, nue te ke kri usre sie tate ko, ehh mbia kwahi ka mime tate ko, ehh jane si wra seinye te ku mese ka tukwati. ⁴Tesi tarie, makasie kawai jane si makasie nukresi keni ka mi teta piakra uhkwi puta i tete mese ka sipeni, taire jane me ja nukresi te ikeri ma ku pro uro ta, ehh ja sra tape tari ikeri ma ku pro ura ta, ⁵Tarie ja nupupu pe si ja nupupu te ka sikkie, nupupu meti ku uro, ja ma pe te wra meti ku mro krupe apo, nue ta nukweti kei ku re, nukresi mi i kure wiye watya ku, teme tarie wene Taikou mi I senye te keke ro tukwiane mro ehh meti ku mese ro numanu uhkwi pe.⁶Ehh tre nenii ku kai, sra kopu ta uhkwi puta i keme ka sipeni tarie jane me ja nupupu seinye uro tete ka sisini ta. ⁷Namu te whi pe, ene nupupu seinye tete keme mire nimre mi kemese ani ta, kere tukwatire pe , keme soro whi seinye tete, ehh nue ta ikeri ma ku, ⁸I meti seinye tete ku mere si tarie ene nue mi me ke wiye tene pe tari me ke minye ikai re wra seinye pe uro si.⁹Nimre ka keku ur te kemese ka upe nimre i uhkwi puta kasipeni mi i tipi mese ka seri mi kusare-kusare wra pe ku, ja uhkwi te ting seinye mese ka mime ehh upu pa i koko ka rintire sipeni.¹⁰Sipsi si keke ka pra, ene wra meti te keme soro Jane me ke ane pi seinye re me Wene Ai mi wra pe ku uro ta, ehh namu tesi wene Noru mi mro pe pa ku.¹¹Tarie, wene Ai mi nuwo kanara wene Noru mi timi rie mite kripe wene numanu ta ate tesi ami nipe ka wene nupupu pe. ¹²Wene ta uhkwi puta te re turo tarie wene mite kri pe wra nimesi te koko kripe ni, wene jaka te ke ka siking ta , uhkwi meti, uhkwi pingka pe ku uro mineri mita wisi pe,¹³Tarie mineri si wene uhkwi pe si ke mrau, wame Wene Noru mi keriye wisi pe wene Taikou mi ponti pe ku riye .¹⁴Wene noru tene te nupupu te kro wene wra nimesi ka krupeni tete makine risare pro ka, ehh wenete te sra nipi tari makine pipro ka khwrape wra seinye pe ku uro mite kripe.¹⁵Keme tukwati namu mite I seinye tete, piakra i uhkwi puta i pe keme ka sipeni nimre namu tuai pro uhkwi seinye pe ku sire apro ta.

Chapter 3

NUPUPU WHI SEINYE URO TA TE

¹Jane ta uhkwi puta i keme sye pro tarie jane mite kri pe nimre poto awi tari uro mi i kasipeni te keka up e ta ehh wra seinye te ku mro krupe apo ta, ² nue te koko kri usre sye, pro riere asi, uhkwi seinye pe ku re, ehh uhkwi kwrake pe ku re nue nipi ayo. ³Te, wene ma ikine si namu ma asi wamu ku uro, i tipi kosoko ka seri, uhkwi pe koro nung krika, mite kri pe uhkwi suwi-suwi ka krupe ma tete ku ka mime, nukweti pono pe ku kaure , nue ta nukweti uhkwi, nue ta kimi uhkwi ma tekuka. ⁴tetarie, wene Taikou mi kanara uhkwi awi mi timi ruariye wene Noru mi tesi nupupu jupo tete mrowerie wene numanu ta mite kripe, ⁵Wene Noru mi wene te kai ri mia tire tesi wene wra seinye ka kru peni pe ko, tesi wene Taikou mi kanara mi wene nupupu te ri risare pro ka wene Taikou mi Uhkwi seinye pe ku kai mia tire pro ka, ⁶Tesi timi wrine taka awi tari wene Noru mi nupupu jupo sipa. ⁷ Tarie, wene te makine pari writire pro ka wene Noru mi nuwo pa ku wini wame karan tariku ku uro uhkwi keka mime nupupu jupo uro teta. ⁸I Mite ikai ka. Mite i ta nu uhkwi pe tuno kere minya tuno ikai ka me mime tarie jane yee wene Taikou te makine timi mime ja uhkwi pe wra seinye teteku mese mro krupe apo. Whi-whi mite seinye namu nimre kemime si te meti ku uro ta. ⁹Metarie, i ka nini ehh i ka titi, kara mi ke suane pa, nupupu woru-woru iro, pro ka rie mite kripe makine pa te i ma Musa mi kro tire ka te tesi tarie whi kei ka ehh koto ma te i te karo sipeni. ¹⁰Nimre ye ke ka piti ehh nue ta kimi ka kripe tre pe timi sire tesi kru use te whi me kei ka tate ta te nimre si i peme sipre kriere ka ehh uhkwi puta teme sipe kang, tene uhkwi pu i te kosko wiye ehh kosko minye te taris i mana me rine ka tate nimre si ja mi wra pe kure. ¹¹Te tuno tuai nimre tari tesi te uhkwi seinya tesi ke nungkri ka ehh wra numesi pe ku usre ja mi wra pe, te yapi tene te nimesi pe kai mro ro wame nume nimesi te tomono ane.

MUMAI TA TE WHI MA I SEINYE TE KAI SYE TAKA

¹²Te suwi pe nu Artemas te hai Tikhikus te tuno ta sye taka ta, kama me kweri nu pe Nikopolis pe te nu mre makine sye nu me putu pe usre nire ire wisi pe. ¹³Ene jaka tung pe, Zenas te keme tine were, te ne makine I te ke tamasre re, ehh Apolos pe tari sipe naru riye jane namu mi kusare -kusare pe kei koko ka. ¹⁴Tarie wene nimre jane kemse mro use kweri ehh tre nen i mese sire ja nupupu pe wra seinye tete ku mro krupe kweri tesi ja nupupu pe whi ma pro ta ¹⁵nimre namu nu ayo kru mi uro ene ta i suwi seinye tete takang. Ehh upu pa na i te kai mro sye jane wene ta ikeri ma ku timi uro teta. Wene Noru mi nuwo seinye te tuno nupupu pe ku usre ta.

Philemon

Chapter 1

SEINYE TETE SIETAKA FILEMON TA

¹Seinye Paulus pe,minre ye ma kung ru pekauro tariye Wene ni Noru i pe,tariye Timotius pepa kai,wene nue uhkwi puta ma numre,Filemon ta,wene nuwe whra krape u seng ikerima kuka, ²tarie Apfia ta ai,wene nuwe Arkhipus,ta kai sye,wene nue whra krape,tarie nimre wenesi katukwati krape mape piproka ene mape. ³Wene Norumi kanarama ikerima eneta kai tupa wene Ai,wene taiko,tarie Wene Noru pepakai.

UHKWI SEINYEKA FILEMON TA,TENE KE MINYE WENE NORU TE,AH KANA RA PERE.

⁴Nu ukwi seinye pe kure na Ai Allah tatupe kai,nu tunota kai re minya na sirenire pe, ⁵nu ke whie ene uhkwi piakrate ehh ene kanara te ene si timi mrairo Wene Norumi mro pe tarie nimre namu ukwi pingka pono pe use.

⁶Nu me sitenirema tunome uhkwi krape pe sireta uhkwi puta mime ta namu whra seinyeta weneta Wene Noru ta kai. ⁷Nu yoyo ma kure isi ma kure ene kanarape ene pepa,nuwe,numre uhkwi pingka pe sirete uhkwing ping kai pro.

PAULUS MI ONESIMUS TA SYEKA.

⁸Tarie,tari piteka kwe na uhkwi mi awi Wene Noru pe tarie ke mro ke mitire tuno ta kusere mi kare tuno pesi,
⁹tesi te kanara tarie seinye si nume kenirema eneta.Nu,Paulus ami kasi ka,kanisi ami kung rupe nimre tari re tesi
 Wene Noru pepa ye tekru ya pro.¹⁰Ene tasyema na sra,Onesimus,na timi mbro na timi usre kung rupe,¹¹ma i kine
 pasima mana ka uro enete si,tarie kenisi kaimu,seinye eneta eh nuta.¹²Na tene te syetaka,na karana maka,enepe
 kai pa pre ro,¹³ikai ka spi na uh kwi pe kai sie tokro ke usreta nuka pereta tarie teneme ene noru pe kai tukwa ta
 nute wisi nu kung rupe timi usre tesika Wene Noru mi i pe.¹⁴Ene pi watia kosoko ka,nu koruko mi kusare te koko
 kre tarie seinye tesi keme kri tesi tarie kama mese ka,tesi tarie te yoyo pe ku.¹⁵Pi kusare pe kre mro si Onesimus
 te woru teka ene pepa keni pe te wisi taku tesi tarie tuno me kemu jupo ta,¹⁶tesi tari kere prie numre tarie kai
 kosokore,ami woru kai ro tro,na nue tarie i keri maka,uhou tesi nuta ku koskoka,tenamu awisi eneta kuka,ehh pou
 rupe ehh Wene Noru mi wiru pe.¹⁷Tarie,ene pi kutari pa ane taka nute ene nue whra krape tarie,Onesimus te
 memu enepi nute timi mro teneni kai.¹⁸Teneme whi numesi maka eneta kusarete ku mro ene pe,kama mese
 anema nuta.¹⁹Nu,Paulus,mi kro tire tesi nawipeku:Nu me ke kwene taka mi kusare tekai koko sye upu petimi
 mro enepe nutakai,tesi tarie ene nupupu peku.²⁰Ya,na nue,kusarema Ai mi wirupe,nu seinye tete mro ene
 pepa.Na uh kwi tete me whrinetaka Wene Noru mi wirupe.²¹Na uhkwi metikuka enesi i re wiye,nu mite warsu
 temi kroroka eneta,tarie nu tuai eneme kekre awi na si timi nire.²²Keni pe timi,nuta mame ane masi tarie nu me
 enepe ku kumama si timire nire tesipa,nume enepe kai rie.

SEINYE MUMAITAI

²³Epefras,na nue kwrape kung Wene Noru,i seinye te taka eneta,²⁴tre nen i kai Markus,Aristarkhus,Demas,ehh
 Lukas,na nuwe-nuwe khrape whra.²⁵Wene Noru mi Nuwo,me ene nupupu pe ku pro tareka.

2 Peter

I SEINYE PETRUS MI KROROKA TAKA

¹Petrus pe pa, wene Noru mi ponti wi mrairo nimre, nimre uhkwi putang pe use ehh mite I pe kai use wene si mi
 use Jane pe tre nen i kai use wene Taikou mi I seinye pe wene Noru mi ti rie mete kri pe tesi wene wa me nupupu
 jupo use te sikri te werie, wene Noru mi.²Tarie wene Noru mi Nuwo awi te me wene ta namu ka tesi wene IKaika
 mime wene Taikou te ehh wene Noru te uhkwi pe ku si, Tene si wene pi I mi kaye upe tesi te tene jaka kai.

NIMRE WENE TAIKOU MI WO MRERIE TE SRA TARI KAI PRO KA

³Te ponti awi pe wene ta mi kusare-kusare wra ehh whi seinye nupupu jupo uro ma ehh uhkwi wasa pe ku uro te
 te makine turo, sikri uhkwi meti seinye te ne te ku meti seinye mime ta ehh Tesi wene te makine woo pramre rie
 pro Te kereh awi pe ehh Te wi seinye pe.⁴Te sipa, Tene wene ta Nuwo awi I ma Te si timi sye pro ka tesi wene wa
 me te nupupu pe kai use ta, wene te kai pra mia pro mite kri pe wra keka mini , rupu-rupu ka tomu ure me wene
 te tate pa tikekritire meire ta tarie wene wa me tate whi te kai koko ka tomu use ta, namu tesi wene kamri nimesi
 mite kri pe kinsi uhkwi nimesi te sipa mro tomu use kweri tari pa tesi kekamini whi.⁵Te pi te ta yee, kama me re
 wene Seinye te te ene uhkwi kamri piakra ta ehh ene wra whi seinye te ta, whi wra seinye ehh uhkwi putang ta,⁶Tre uhkwi putang ma ehh ene nupupu kere sikiye ta, kere sikie ma nupupu pe ting seinye rouro, ting seinye
 rouro ma ehh uhkwi pe pingka ku re minye ta,⁷uhkwi pe pingka ku re ehh ene nue ka ikeri ma ku maka use, ene
 nue ta kanara te pe si ene ta ku te uhkwi si keke re minye.⁸Tarie , namu whi seinye namu tuno nupupu pe ehh
 awi tarie ku kare, te tuno koto ta ku kosko uro ehh seri ma kosko repro wene Noru mi I seinye tre pe ehh Tene ta
 IKaika mime te pe, wene Noru te te.⁹Tarie , nimre kro mi kosko mrairo whi-whi seinye te ate te nimre si te iseri
 pe me meti seinye koko ane ehh te si te iseri mi k tikine ka ehh tene uhkwi kei ka te sani-sani te timi risare meire
 makine pa tesi.¹⁰Tarie tarie si, na nue nipi pa, kama me mrau ehh tuno ikaika tuno te makine timi woo mrori pro
 ehh woru kai makine pro ka mi te I seinye te pe; te tarie tuno te whi seinye nen i sire si, te tuno wa me kai koko
 metire nimesi ja mi wra pe.¹¹Te tarie, sikri ru kri seinye nupupu jupo use wene Taikou mi te tesi wene Noru sipa,

wene Noru pepa sikri krape si, sikri si me Tesi ku wrine ta ka awi si tuno ta.¹²Te tarie, nu uhkwi pe tuno ta uhkwi putang i tere sye namu te i te, te tuno tuai makine pro ehh makine ne mime ehh makine mro poo wapi whi wra meti tre ehh seinye te tesi te mite I pe ku tuno si mineri mi mrau te I pe ku ta.¹³Nu naru nupupu usre pe mite kri pe, nu uhkwi pe awi ka re minya tuno ta whi meti te sye ta,¹⁴Tarie te nu tuai te nu me mite kri me kwiti karo mre wene Noru mi nu ta timi mire ka te te whi nu meti ku ane ma, wene noru te yapi mire mro ka.¹⁵Ehh, nu me ikai ka mire pro ka whi mite te tarie nu me kero pe, tuno me tuno yapi numrai pe wa ke ka mime namu mite whi te te.

ISERI TUA WENE NORU MI NUPUPU KERE SEINYE TE TE ANE

¹⁶Tarie, wene mite kri pe kau kara ja i te i tipi meti kosko poro kaure ma ikene pa timi kaiye re ja uhkwi putang pe te jane ke mire sipeni ene ta ponti ma ehh wene Noru mi wa ke rie, Tesi te wene Noru ikaika Tene, tarie ene mite si iseri tuai meti ikaika ane Te jei kere tete.¹⁷Tarie, wene Noru tene te ku upye pe ku ehh te mro te ku me mro wapi ehh upye pe ku me somono kri peni tarie ma tre neni Wene Taikou mi Wene Noru te ti mire sye nupu sipa, "mitre yaa Na sra ikaika Na ikerima ka, Na uhkwi Tene pe ku kare."¹⁸Wene ma ke upe te i si kri seinye sipa rie te wisi wene wene Noru ayoo kru kung ting pingka te prin pe terye si te upe.¹⁹Wene pe tari ami kene mime ma ikine pa nimre mi whi timi ane mro use sipe kweri te whi i te te, te seinye tari tuno pe ke me ani uhkwi meti pe ku, tre neni tuno si sa tupra yee kisu pe timi pu kro kauro te te timi ani tari, ka ma ka piwa usre ih wahh ehh imi sa ke pukro tuno uhkwi pe.²⁰Tarie tesi, i meti te ye tuno si keme mime ehh ikine i pe whi ikine pe te warsu pe mite kri pe numanu ka mi kosko sye ka,²¹Tarie whi kwrape whi timi sokoure rie tesi numanu mi uhkwi pe kong, tesi nimre ye ma wene Taikou mi uhkwi seinye mi jane te kai mire sye ja iseri te ra tire jan si te wisi ani whi te te ehh timi kro tire pong.

Chapter 2

WA SA SIKRI PE PRA MRO RO KE KA TUKWATI NIMRE JA MI WRA PE TE

¹Ma kine wisi pe, nimre ja mi wra whi te timi ka tukwati ma Wene Taikou mi sra nipi kru pe ma ke use, te nenimineri pe tari tate nimre ke use tuno kru pe ehh nune pa ku ka tukwati whi-whi nimesi te te, ehh jane pe tari wene Noru ma ja -nimesi-nimesi te whi te timi risare meire Jane Te te ye Tene te kai ka pri sipeni wene Noru si imbru ya tari tesi te jane ta wa whi nimesi mi kai rie ja nupunu wa me nimesi pe pra mro ro meire pro ka. ²ehh, anya nimre wa me ja si uro te nupunu whi nimesi tre nenimeti te use mi tesi te jane si uhkwi putang ehh uhkwi meti te nenimeti te use, Jane me tuno nupunu te pra mre nimesi te whi pe pong tesi Jane ta ku uhkwi seinye ma pong te ta ku tuno te poro ja sikri whi nimesi pa. ³Jane ta wa kri nimesi pe mro ini pong te ini wisi ami suporu karo, ja si wa me nimesi te tomu use te wisi pe tari makine pa sye ka Wene Noru mi, tarie, te wene Taikou ma kai kosko mi pro te wisi malaikat mi sani-sani te timi kripesi pe, te ma te wisi pe Jane te ma ke meire sa kru pe kisu timi kare te pe ehh ri pe kai puntire pro ka ra wa te si karie wisi pe Jane te kai krewi tire. ⁴Ma wene Taikou Tesi Malaikat te timi puntire pro ripe piakra pe ehh sa kru pe ka pro ka Jane te kisa kapi ka kare te kari, ⁵Te tari wene Taikou Tene ikine pa te kri ma numanu ma teta ikeri ma kosko kre ma kwrape nimre Nuh ma te jini ma tete ku mia tire pro ka kri seinye pe, tene si I seinye tete ku re sye ma te wisi si te nisra tau-tau -tau kwrape te Jane te ku kri seinye pe pro ka, apuh awi anya tesi mia bah pe ku timi riyere risare meire tesi Jane ye ma wene Taikou te kosko ka mime tre Jane nimre, ⁶Ehh ma wene Taikou mi kota sodom ma gomora ma te te timi tikokro wisisa kri jouna pe te te wisi sakang nohh tari ka, te te wisi timi ka wene taikou mi tesi whi tari ka nimre mineri mi use teta nukwati ehh whi nimesi pe use tete mese ane jeikutang wene Taikou ta ikaika mese mime wene numanu mineri mi uro te ta, ⁷Wene Taikou mi lot te mra taka nupunu jupo pe. nimre seinye te, ma whi nimesi te tomu usre nue nipi mi sikri meti te pe kosko use pe te pe si nang kei si te wai tomu use tesi usre te wisi si nimre wene Taikou te ka rini nimre mi ku use, ⁸Tarie nimre seinye te jang kru pe usre ini-ini tari ku, ehh te nupunu ehh te uhkwi nipi pe wakre whi nimesi te te re usre ehh re wie si, ⁹Wene Taikou Tene tuai kutari pa whi si nimre seinye uro te te ra pro ta seinye pe nimesi te mi timi re sumu tire pe ehh nimre nimre nimesi ehh nimre nukweti nimre te si me ke puntire pra mrairo Jane te wa kri nimesi pe meire Te si rie te wisi pe si, ¹⁰Tesi Jane ye kinsi ka kripesi ja jaka te ja kamri nimesi pe ku timi pra mro wure nimesi te wra pe ku, ehh poto-poto mite kri te mi i pe kosko ka upe. Jane kwiti ka ehh ja jaka te ku maping kru peng, nimre whi nimesi te timi ka tukwati Jane si huu ma kosko ka krupensi wene Taikou malaikat te timi sisintire pro ka te ta si, ¹¹Tarie malaikat si, Jane si sioo kri kwe Jane si ja ponti awi ma ehh Jane si kei, malaikat Jane i nahana koko kang sipeni numanu ta si wene Noru mi kukaku pe si. ¹²Nimre whi nimesi te te timi ka tukwati Jane si mite kri pe su pi hure mi timi uro tre nenimeti seinye te si kei, ma timi periemi tesi ami ke ku riere pong ta te si tre nenimeti. ja si timi ka wri sipeni ja yapi pe tari kosko ka mime i jaka si kusare te ka sipeni ehh te tari Jane wa me ke riere meire; ¹³Jane wa me nimesi nukweti temi ri riere pro ka ja si nimesi te wra timi ka krupensi tre nenimeti upu wa me ke ani. Jane tari ka mime ini sikepri pe mbia kwahi ka mime te si na seinye yaa. Tesi Jane ta kutura nimesi ta ku ka krupensi ehh wa me nimesi pe kai pra mro ro te whi mi, kamri ma kamri ma numru te whi pe ke ka nine tuno ayoo namu tesi unte ma yee pite ka krupensi. ¹⁴Ja iseri ka piwaang tesi kinsi uhkwi ma ku ehh wra numesi si ini-ini tari ku ka krupensi, Jane nimre uhkwi ikau te nimre te ka si ka uping, ehh jang uhkwi si beitawri pe makine tukwati pong tate nimre si. Jane tate si numanu sra wa me nimesi te whi te ne ani

¹⁷Nimre tari tesi mbia topo iseri ye sa pi timi ka tre nenimeti ehh neipang yee ipa mi timi siyee mro ro tari. Kisupi ka te Jane ta makine ka wene Taikou mi. ¹⁸jai i pe ke ka nini, apu te si koto maku whi si kei, Jane nue mi uhki te kai ka miwa ti i marma-marma te pe namu tesi kinsi kamri te ta ku nahna pra mro wre nue mi jumu ehh nue mi niri. ¹⁹nimre wra nimesi te timi ka tukwati ja uporu pe si ru meti uro te te ka sipeni, apu Jane si ja mi nisra tari makine pra mrairo. Tarie, mikusare-kusare mi nimre te ingmetire, te te ne ta kai nimre te wa te nupunu te kai mrairo. ²⁰Tarie, Jane te makine ra meire mite kri pe wra whi nimesi nukweti te sipa tesi wene Noru mi mro te tua makine pong, wene Noru ikaika, apuu kai kiare riye mite kri pe nimesi te wra whi nimesi pe ja mi kai mrairo, taripa tesi Jane wa nimesi ka ka te te tomu use sa sikri pe. ²¹Me seinye Jane ma kosko ka use sikri seinye te te, apuu Jane sikri seinye te te yee tuai makine pong si te sikri sipa yee mana takang si kai kiare kweri sikri seinye tre sipa ma Jane ta makine timi mire ka te. ²²Jane whi si ke ka waa sipeni i mite nenimeti: si mia te kasupra pe kai ro" ehh pi makine timi are kang, kai kiare ro kri ping kwisi ka inti pe".

Chapter 3

WENE NORU WA ME KAIRIE

¹Na nue nipi na ikeri ma ku, mitesi warsu ami tau te kai kroro ka ta ka tuno ta. tau timi te warsu ru pe si, nu tuno uhkwi te te pingka pe kai pro ta tesi tuno te kai mi minye, ²Tuno me tarie kai ka mime makine i ma ikine nimre mi timi sipre tire pong te ehh tesi wene Ai mi ehh wene Noru mi I meti tre te mre keni te nisra mi timi mre tukawti numrai pe.³Ihh pa te si, keme ani ehh tua me pro wa mumai ta te wisi pe, ke ka rini nimre wa me ke kweri ja si timi kweri tesi ja uhkwi kamri nimesi pe ku kweri nimesi sani-sani uhkwi pe ku. ⁴Ja ne wa me ke kweri sipeni," Wene Noru mi rie ini wisi si kupa? te Tene ma wene nimre kasi mi naru uro wisi pe ma makine jane ta, namu si naru rokro keni pe timi sisintire pro ka mite kri te.⁵Tarie, jane untei ma uhkwi ke kang ikai te te tesi te wene Taikou mi I pe ku kri ma nupu ma te te sisintire pro ka, nupu ma ikine pa makine ka re, ehh kri si mbia sipa kai sisine ka. ⁶Te mbia pe ye, kri awi ma te wisi timi ka Tesi te te kai tikokro risare meire pro ka ehh mro nikwene ka mbia bah pe.⁷Tarie, tre I mi kai, kri ma nupu ma mineri mite Tesi untei ka wa me sa pe ire ta Tesi rie ini wisi pe ehh nimre wra nimesi ka krupeni ehh nukweti krupeni te ma tari sa pe ire pro ta.⁸Tarie tari yaa, na nue nipi na ikeri ma ku, mite whi meti ikai mite te si uhkwi ke si keke kang wene Taikou ta, Tene ta si kwrape ini sianya-anyanya wisi tari, ehh anya-anyanya te wisi Tene ta si kwrape ini tari.⁹Wene Taikou si Te si ire sye si jupo si koko te wa me tre neni ka te mite kri pe nimrte tari a sipeni wene Taikou si jupo ka re yaa. Upupa si, Tene naru re ma re te si wene numanu ta kai re ma tarie Tene uhkwi pe kere minye numanu mite kri wa me nupupu jupo tre pe namu kruyapong use ta ehh kai me sa pe mine kou, tarie mineri wisi naru mika re pe nimre namu keme kweri nupupu sinye meti use tre pe ku.¹⁰Wene Noru mi rie ini si sipisi nimre mi rie tari, ehh nupu wa me kei ka Te oporu ipa pe. nupu pe imisa ma paka ma ini iseri ma wa sa pre ri mi ke kriintire prerie sa sapri mi, ehh meti kri awi ma ehh mikusare-kusare mite kri pe mire pro wa me sa mi ku namu ne kei ka.¹¹Wa me mikusare-kusare namu tikokru meire, te mite whi pe ku kai, tarie tuno kutaripa kai use kutre whi pe? Tarie uhkwi wasa pe ehh Te I meti pe kume use ehh wene Taikou mi wra whi pe ku me use¹², Ehh te wisi pe keme ka piwang ehh Tesi kerie wisi ami suporu karo wene Taikou tesi te wisi pe, nupu wa me ke prerie sa sapri mi, ehh imisa ma paka ma ini ma tre pe tari me ke prerie metire sa sapri mi.¹³Tarie, Tesi ma timi sye ka, wene kekayee piwang kri ma nupu ma hamsa tre te, kri wa me nimre seinye mi use tre.¹⁴Na nue nipi na ikeri ma ku, tarie wene mite i te ku kayee piwang, tarie kama me mrau uhkwi piakra pe ehh wa me Tesi riyye wisi pe wene teri ane te wene Te I ru pe ku makine use sani-sani pe kai koko use, kutura kei ku, ehh wene Taikou ayoo ami uhkwi meti pe ku use.¹⁵Keme mime Wene Noru mi naru mi re te si wene ta ini wisi te kro rekire ke use si nupupu jupo uro te whi wra te ku ka krupeni ta. Tre neni mre Paulus mi ti re, wene nue tene, mre wene ta warsu te timi krotire pro ka te uhkwi putang pe ehh wene Taikou mi tene ta nuwo awi te kai kro.

¹⁷Na nue nipi pa na ikeri ma ku, te tuno makine mime mite i te, uhkwi ma me use tuno te nimesi te whi pe koko pra mre ini nimre kai mi sani-sani sipa tesi Jane si wene Taikou mi whi sikri seinye tete kosko ka mime. Tuno keke ne meti tuno uhkwi piakra putang mi use tre sipa.¹⁸Tarie, keme use Ai mi Nuwo ikeri pe, ehh kama me mime wene Noru te Tesi ku mrairo re wene nupupu jupo te skri si, wene Noru ku ta. Tarie Tene taku upye pe ku me kaye keprini, mineri ehh jupo tariku ikaika! Ikaika.

2 John

Chapter 1

I SUWI

¹Wene Ai mi I ka tukwati nimre pepa, jumu ye ma makine pre were teta ehh ni sra ta kukai, na ikeri ma ku ka wene Ai mi I ru pe ku, ehh nu ku kong, namu nimre I seinye te makine ne mime, ²Tetarie I seinye te wame wene nupupu pe ku re karantariku kare. ³Nuwo ma ikeri ma ehh uhkwi aso wene Ai pepa ehh wene Noru pepa, wene Ai mi sra kwrape ka me wene nupupu pe ku usre ikeri ma ku. Nupupu Tesi Wene Ai Mi I Meti ku me Use⁴Nu yoyo maku re nu ami tuai ka tunu sra nipi pa kikai si ami I seinye tepe use, te tre neni I seinye wene si Wene Ai pepa

timi up e tari kai.⁵miner, nu ene ta sye, jumu, eneta keni I te kosoko kroro ka, tesi i kenipe ma wene si makine ka upre mi te I tarie wene ikerima ma ku use ta.⁶ehh, mite si whi ikeri ma te, wene si ke use pe wene Ai mi timi sye ka te neni ku use. mitesi te I seinye te, tuno si keni pe timi upre mi tarie tuno me te I ru pe meti ku use ta.⁷tarie, nimre i ka rinti sipeni nimre mi ami anya pikine karo mite kri pe, jane si wene Noru tesi kosko ka mime Wene Ai mi kai rie mite kri pe numanu tari kai prene. ja wra si ja mi te wra te ku mrau ehh wene Noru tesi kosko mime.⁸Uhkw i ma kume use tuno me tarie I seinye tete ku piakra ku mrau ta ma na makine timi tukwatire pro ka te, ehh tesi me upupa tuno wa kemu Wene Noru pe pa nupupu karan te namu ku mu ta.⁹nimre ye wene Noru mi I seinye tesipa mana ka si ke okowre te I senye pe kosko usre, tesi wene Taikou tesi kosko mrairo. Tesi tarie, kro mi usre te I seinye pe, ehh te nimre si ke mrairo wene Ai te ehh Wene Noru te.¹⁰Me kikai nimre mi kerie enepe mite I seinye te kosko werie, tene tesi keke mu ene ma pe si keke ka ehh mi kusare i keke pumane mro sye.¹¹Tarie, tari te nimresi kro mi mro ka te mape, tesi te nimre pe tari ami ja mi wra nimesi pe kai makine kwruyapro.Mumai Ta Te I¹²Anya I nu tunota ke krotire ta kre kwe, nu koruko krotire warsu pe ehh warsu ti pe. apu, nu ami uhkwi pe ke re minye tuno pe rie ta ehh kukaku kru sire si na me tawisi sye tuno ta tarie wene uhkwi kwrape ma ku karo ta.¹³Ene nipri mi nisra mro seinye pe makine timi sire ene ta i suwi te takang ene ta.

3 John

SEINYE MA GAYUS TA UPIYEPE SOMONOKA

¹Penatua pepa Gayus ta, na ikerimaka Wene Ai mi i seinye . ²Na nue na ikerimaka, nume sinire tuno namu tari seinye ku urota mi kusare whrakeku,ene jakame seinye reta,ehh treninekai ene uhkwi pingkare ta. ³Tarie,nu yoyoma kure ehh nue nipi kekweri iseri tuai kweri ani ene whi seinyetete,kutaripa use tuno nupupu meneri si i seinye trepe. ⁴Nu yoyo awi ka si kosoko mrairo nu kere wiyena sra nipi si kri meti peku kauw re.⁵Na nue na ikerimaka, ene si kairo sye kai-kai namu ene whra pe nue nipi ta,te jane woru nimre. ⁶Jane keka wri speni ene ikeri rekrete nimre anyape.Tuno me kekru peni seinye te kutarika ketene were jane te me kai ini sikripe whi metitepe wene Ai Allah pe. ⁷Tarie,jane makine ini te mro si pa,mi kusare-kusare kosko pra jane nimre uhkwi kosoko ka mime pepa. ⁸Tarie timi,wene ketene were nimre-nimre jane tari te tari si weneme whra krape nemre tari ka Ai mi i seinye tepe.

DIOTREFES YA DEMETRIUS KA

⁹Nah warsu te kroroka i tuai nimreta,tetarie Diotrefes,mi te mro te wapi kre jang kepripe,weneta koruko pra.

¹⁰Tarie tesi,ume kerie,name keri syeka teneta tesi timi rekreta,wenete rerine resye i nukwetipe!Te kukong ya,tene petari koruko nue nipi mi timi kweri i sing kre nimre ta janeta ke pra ta timikru pe teta ehh jane te kai meire nimre i tuai kru sipa.¹¹Na nue na ikerimaka,umesi tesi keke somono ane,woru seinye tekume mrau.Nimre wra seinye rekre nimre tesi wene taiko mi sra,tarie nimre wra nusemi ka kru pe nimre,wene Ai te kene kosko ani.

¹²Nimre namu makine ani Demetrius mi wrate,tarie seinyete makine sumu syeka.Wene pe tari tuai,ehh tuno pe tuai wenesi mi ani te i kai.

MUMAI TATE I SEINYE

¹³Anya i keka nu tunota ke krotire takre kwe,terikwe nu koruko krotire tunota warsuti pe. ¹⁴Nu uhkwi pesi kere minye ene ka pe use pro ta kwiti ehh wene me i pe wri sieku kaku kru pe pro si. ¹⁵Ai mi nuwo me ene pe ka.Nue nipi mi tipe ene ta i seinyete takang.Keme sie i mite wene nue ndipi ta putu pe.

Jude

SEINYE YUDAS PEPA

¹Yudas pe pa, wene Noru mi ponti wi mrairo nimre ehh kere tukwatire nimre tenesi Yakobus mi ninoru, I mite si nimre yee makine pra wene Noru mi ehh wene Taikou mi ikeri pe, te ma makine potire pro ka Wene Noru mi.

²Tarie, ikeri ma, uhkwi kwrape ma, ehh ikeri awi te namu wene pe ku kare

WENE TAIKOU WA ME WRA NIMESI KA KRUPENI NIMRE TE PRO KA KRI NIMESI PE

³Na nue nipi pa ikeri ma ku use, nu naru re kro tire tuno ta i wene nupupu jupo use ta te, nu ke minye ka te nu tuno me ikai ka kroro ka ehh nu tuno ta sye tuno kama me uro uhkwi piakra pe tuno ta makine timi sye ka te i pe tari ku uro ta nimre uhkwi wasa pe ku use ta. ⁴Tarie, nimre kai mi ke kruyapo jane kosko mime nahna ku karo wre, te jane si makine wene Noru mi kere usre jane te me kri nimesi pe mro pro, nimre tate si uhkwi piakra pe kosko uro nimre nahna ku use wene Taikou mi Nuwo pe ehh ja mite kripe suwi-suwi uhkwi te te ku karo mime kri peni ehh Wene Taikou te si ke siyee were te Tesi ku mrai ro kri ma nupu ma mitesi, tesi te Wene Noru ku ta.

⁵Nu tuno ta i tuai ta sye ta ehh tuno tuai makine pro kwe namu te si, tuno tuai ta Wene Taikou mi te nisra [Israel] te makine sine mrerie Mesir sipa, tarie Tene wa kri nimesi pe pro nimre yee Tene te uhkwi pe kosko ka mime te te. ⁶Ehh, peri jumu ehh i kosko ka upe ehh ja wra tu meti te te timi ka imeni, ehh ja si ki uro te kri te ja si ke imeni, tesi Wene Noru mi wa me ke puntire pro ehh kari nimesi kisu koto ka te pe pro ka wa Tesi kerie ini awi pe. ⁷Tre nenii Sodom ma Gomora ma ehh mapri-mapri awi te opo pe mro teri apro pe tepe tarai kai, ja nupupu te nimesi kinsi wra pe ku use ehh jang uhkwi pe si suwi-suwi ka kru pe ni te uhkwi mi ku repro te whi si seinye kong, jane wa me sa sikri pa ini tipe wa jupo use sa sikri pe te si wa whi tari ku ka re nimre anya mite kri pe te ta. ⁸Te nenii ku kai nimre mi te, ja kwrise nimesi timi ka api te neni ku ka mime te neni ku uro, ja jaka te nimesi pe kai pra mre ini krupe, ponti piakra te si mana siyee were, kerine ka whi seinye te te. ⁹Mikhael te ne si, ja mi poto awi tarai re mite kri pe, ma pro te rie musa mi tuku i pe ja nue ayoo, te ja nue Jane te ne ta i ke kwre sipen i si kosko sipen, ehh Jane kesipen si mite te ku sipen " Wene Noru mi me ene ta nukweti te kre" ¹⁰Te tarai ye, nimre whi nimesi ka krupeni ja si i ka wri sipe si ja yapi pe tarai kosko ka mime tesi Jane kusare i te ka supeni ehh upri tu, ja si keka mime si ja kamri nimesi timi re miwa te pe ku ka mime ehh uhkwi puta pe kong, tarie Jane si mite kri pe pi hure mi timi uro tarai uhkwi seinye si kei. te Jane me tate i pe wa me ke ine meire mite kri pe pa wa Wene Noru mi. ¹¹Wa me nimesi pe pro Jane tate nimre si ehh Jane ma ikine nimre Kain mi timi ro te sikri nimesi neni poro ini, ehh Jane ke sering kipu uhkwi ma ku whi nimesi ma Bileam mi timi kre tre neni kai kru peni, ehh Jane ke rinti sipen wene Taikou te ehh tre pe si Jane ke mine Korah neni kai mine. ¹²Jane mite si kutura neni ene si mi kusare mri te sine pe tipe kweri sire kru peni wimomru ta ku, Jane kenere baitawri ku ka nine kru peng ene kukaku sipa ehh kihra ma kai kosko kweri nine kru peni, Jane ja ansi uhkwi te kuka mime. Jane ta te si neipang yee kisu timi pokro kare apu ni si kosko ire re kre ja nupupu si tre neni yaa, ipa mi ku putari mro ro mitari kai mro werie tariku kare kre tre neni Jane si. Ehh Jane api ti neni kai ehh kai si seri kei ti wiwi wisi mi ka kwe apu seri si kosko re pro, tate si wa mite kri pe Jane ehh pute kri pe kai ro Jane wa me tarika yaa, ehh ja prising nupupu wa me namu sipro meire mana. ¹³Jane mia laut me awi pitikri timi mro nikwene rie tre neni, mia kupu ma ku rikre tarai tesi te Jane ta wa wene Noru mi wa mana rine meire. Jane si pi hure mi timi karo wre nahana ku api pe tre neni kaure, wa Jane ta kisu kapi wa timi pokro rie tesi te tate nimre ta te pe use ta karang ku te rupe use. ¹⁴Te mite nimre ta Henokh, koukarang tau-tau -tau kwrape te pe timi tro ruwa riye Adam pepa timi rua riye, ma tarai ane sye, wa keme ani, wene Noru wa me kerie wa nimre wra seinye ka krupeni nimre ayoo kru kweri, ¹⁵Timi kweri si mite kri pe nimre te kru kari pipro ka kreupeting ta; nimre ye wra numesi ka krupeni tesi kri nimesi pe mro meire pro ka ja si wra nimesi ma wisi-wisi timi mro krupe kweri tre neni, ja si i nukweti ku ka sipen whi numesi te ka kru peni wene Taikou ta." ¹⁶Jane si nimre ke kamaa ke ka kiki kripe awi nimre mi use ehh nue mi wra numesi mro kri apro te te ka kring usre sipen nimre mi uro, tesi ja kamri numesi te pe ku ka mime sipen; Jane uporu awi ma ku uro ehh nue te numru ka pumeni tesi te Jane ta mikusare-kusare pe awi mu ta ku.

I TUAI MA UHKWI PUTANG I MA TE TE SYE KA

¹⁷Na nue nipi na ikeri ma ku use, tuno kama me ka mime uhkwi pe i ma wene Noru mi ponti wi mrau nimre mi timi sipe pong te te, wene Noru mi. ¹⁸Jane ma tuno ta ma kesipen, " wa kri nimesi ka pe, nimre nue mi ki i ka sipen ehh kamri uhkwi nimesi pe uro te." ¹⁹Jane si nimre nue namu kru koko use te wra nimesi te mrau, mite kri

pe uhwki te te ku ka mime, ehh a nupunu pe si Uhkwii seinye Wene Taikou mi te si kosko re ja nupunu pe si.²⁰Me tari si, tuno, na nue nipi na ikeri ma ku, keme ka siking tuno nupunu te te tuno uhkwii piakra pe ehh tuno uhkwii wasa pono pe ku ehh si te me ka niwa Uhkwii Seinye mi mro pe.²¹Keme siking tuno nupunu te te wene Taikou mi ikeri pe ku ehh ka me ka piwa wene Noru mi Nuwo, wene Noru ika ka, wene te wa ke pra mro ro nupunu jupo tre pe.²²Uhkwii kwrape pe te si keme mrairo ehh keme soro whi seinye pe nimre naru keka mime kiking ja nupunu pe te ta,²³Nimre kikai te keme pra mre rie sikri meti seinye tepe te tari kosko si jane wa me sa sikri pa ini. kikai woru te, ikeri seinye tre ke soro ehh ja wra whi nimesi ta tesi huu ma me kri, ehh keme rine ja wra nimesi ehh ja uhkwii kamri kinsi ka kru peni te si keme rine mana me ka tari te si mite kri pe uhkwii nimesi.

UPYE WENE TAIKOU TA

²⁴Tene ta ku, Te ponti pe tuno nupunu te kai pra mrai ro tarie tuno me koko metire nimesi pe ehh tuno te kai pro risare ka Te kukaku pe ka pipro ka tarie yoyo awi ma ku. ²⁵wene Taikou Tene ta ku, Tene si nupunu jupo uro te sikri, tesi te wene Noru sipa, wene Taikou, mro awi ma ku re , ponti awi ma ku mrairo re, ehh te ponti awi te wa tari ku kare karang, ma ipa, mineri, wa karang tari ku. Mumai.